

УДК 159.9.072.043

Психологічні чинники боєготовності до дій в екстремальних ситуаціях.

Чміль М.О., ТкачК.Ю., Шорохова Г.М.

В роботі надані результати досліджень основних реакцій і емоцій, молодих працівників міліції під впливом екстремальних ситуацій. Експериментальні дослідження, підтверджують актуальність і значимість даного напрямку. В результаті чого на базі отриманих знань і вже відомих наукових результатів отримали результати стосовно фізіологічних змін, у молодих працівників міліції, під впливом екстремальних ситуацій, а саме, було встановлено вплив емоційного напруження молодих працівників міліції на їх безпеку.

Ключові слова: екстремальна ситуація, працівники міліції, психологічна готовність.

В работе предоставленные результаты исследований основных реакций и эмоций, молодых работников милиции под влиянием экстремальных ситуаций. Экспериментальные исследования, подтверждают актуальность и значимость данного направления. В результате чего на базе полученных знаний и уже известных научных результатов получили результаты относительно физиологических изменений, у молодых работников милиции, под влиянием экстремальных ситуаций, а именно, было установлено влияние эмоционального напряжения молодых работников милиции на их безопасность.

Ключевые слова: экстремальная ситуация, работники милиции, психологическая готовность.

In this work are presented results of researching reaction and emotion the young police man under influence extreme situations. Experimental restarching, are confirm urgency and value given directions. With the result on the grounds of got know pod and already know scientific result has got results for physiological change beside young policeman under influence extreme situation, as follons, was installed influence of the emotional voltage young policeman on their safety.

Keywords: extreme situation, militia officers, psychologican readiness.

Постановка проблеми. Важко не перебільшити значення досліджень психологічної готовності до будь-яких дій, а особливо до дій в екстремальних ситуаціях. Працівники міліції в своїй професійній діяльності постійно стикаються з небезпеками, з ризиком для життя. Від їх готовності до дій залежить не тільки від виконання поставлених задач, а також особиста безпека, безпека підлеглих та громадян, які знаходяться у небезпеці.

Міліція України – державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободу громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань[1:4].

Боєготовність міліціонера складається з великої кількості складових: професійного рівня, фізичних та психологічних здібностей, впевненості у власній правоті і у верховенстві закону, ступеню захищеності, достатньої кількості працівників міліції та взаємодії між ними, елітарності підрозділу.

Боєготовність - здатність людини (підрозділів) розпочати і вести активні оперативні (бойові) дії в різних умовах. Боєздатність - вміння, а також можливість виконувати будь-які дії в умовах бойового зіткнення.

Основна мета дослідження: полягає у визначенні психологічних чинників боєготовності молодих працівників міліції у системі професійної підготовки [2:25]. Завдання дослідження:

- підвищення рівня боєготовності за рахунок психологічної підготовки;
- визначення боєготовності молодих працівників міліції та її критеріїв;
- аналіз факторів, які впливають на боєготовність працівників міліції;

Аналіз останніх досліджень. В результаті опитування офіцерів міліції різних підрозділів, з різних регіонів України, яке проходило з 2004 – 2010 рік, були отримані наступні результати. На питання, що в екстремальних ситуаціях не вистачало знань щодо забезпечення особистої безпеки позитивно відповіли 60.6% опитуваних. При чому зі збільшенням стажу роботи в ОВС цей показник збільшується і сягає 83.3%. А з урахуванням того що 61.2% опитуваних підтвердили, що хоч раз знаходилися у вкрай небезпечній ситуації, а зі збільшенням стажу роботи цей показник сягає 91,7%. Звідси можна робити висновок, що майже у всіх випадках працівникам міліції не вистачало знань та навичок для забезпечення особистої безпеки.

Матеріали дослідження. Нами було розпочато дослідження боєготовності молодих працівників міліції, які щойно прибули на навчання.

Для визначення дослідження боєготовності, дослідні групи були сформовані на чотири групи (навчальні групи). На першому етапі ми провели заняття з двома групами курсантів першого курсу. Перед заняттями з першою групою одягали протигазу та фіксували час, з другою групою теоретично обговорювалося порядок одягання протигазу, дали завдання уявити процес одягання протигазів. А третя та четверта групи попередньо нічого не робили. Наступного дня норматив щодо одягання протигазів виконували всі чотири групи. Час за який вони виконували норматив фіксувався, при чому час вимірювався по останньому з групи. Кожна група тричі виконувала норматив, в результаті було отримано середній час одягання протигазів кожною групою.

До контрольної перевірки, виявилось, що 1-га група на першому тренуванні виконала завдання гірше за всіх (13.6 секунд). А кращій результат спостерігали у третьої групи, з якою попередньої роботи не проводили. Але після практичного відпрацювання нормативу, під час контрольної перевірки, у 1-ій групі час був найкращим.

Щоб пояснити отриманий результат ми провели аналіз факторів, які могли вплинути на результат. На курсантів впливали такі фактори, як службова діяльність, фізичні навантаження, психологічне навантаження і т.і. Найбільш суттєвим чинником, який впливав на час одягання протигазів курсантами навчальних груп, є наявність попереднього досвіду практичної підготовки, яку курсанти отримали в школах (Рисунок 1).

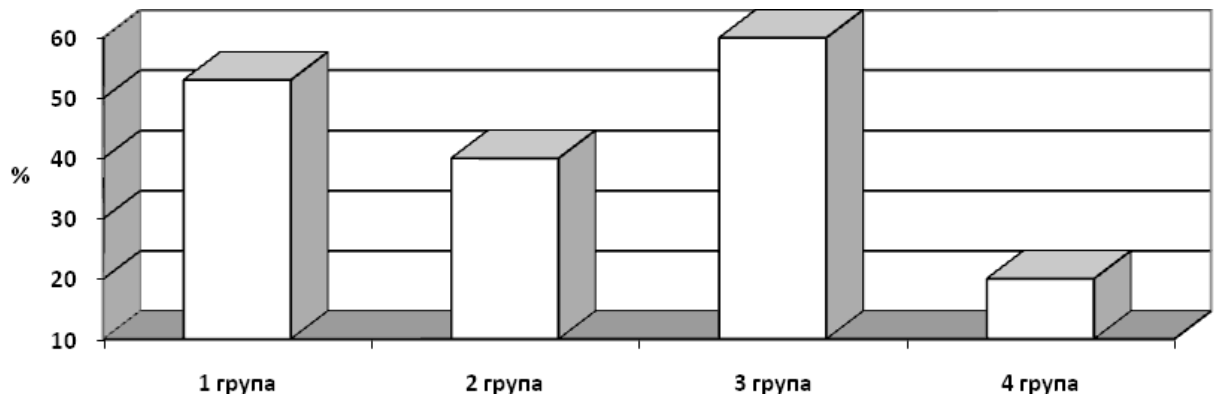

Рисунок 1. Частка курсантів від загальної кількості курсантів в навчальній групі, яка раніше одягала протигазу.

В цьому випадку спрацювала механічна пам'ять, тобто навички, які вони здобули шляхом повторення дій на заняттях. Результати виконання нормативу (Рисунок 2) повністю співпадають з отриманими даними про наявність попереднього досвіду.

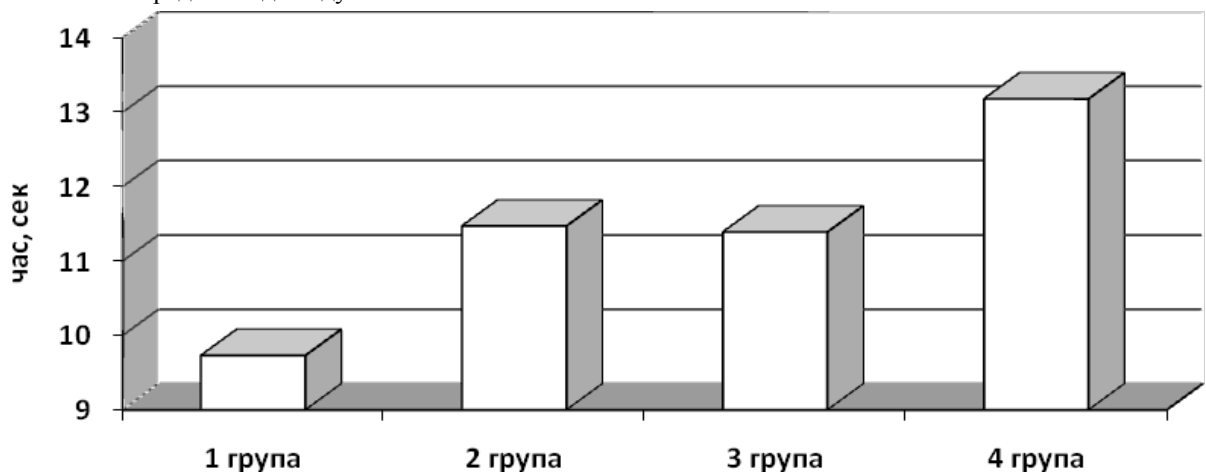

Рисунок 2. Кінцевий результат виконання нормативу навчальними групами.

Нами було порахована кількість звернень курсантів до медичної частини в кожній групі та провели підрахунок курсантів, які за останні пів року одягали протигаз.

Показники кількості хворих відбиваються на якості виконання нормативів в групах. По-перше, відсутність трьох чи чотирьох осіб може спричинити відчуття неповноцінності групи та знизити її впевненість. По-друге, працездатність курсантів, які щойно захворіли чи одужали нижча за інших.

Друга частина експерименту виконувалася після використання методу «емоційної реабілітації». Цей спосіб підвищення боєздатності передбачав позитивне підкріплення попередніх результатів.

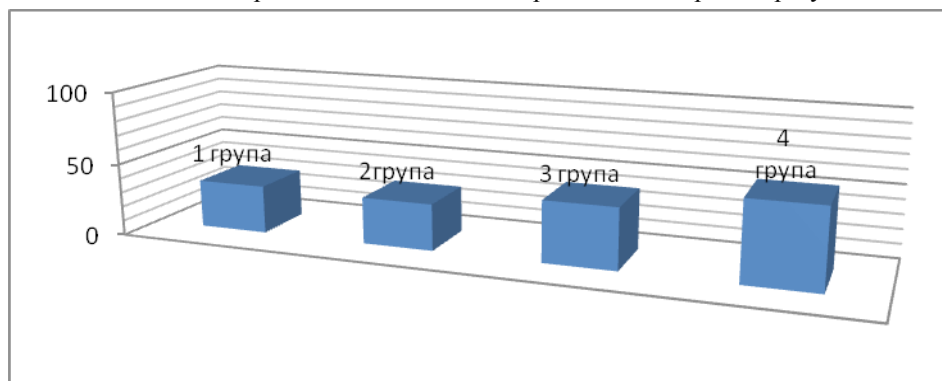

Рисунок 3. Кількість хворих за час КМБ

Другій групі повідомили, що вони виконали норматив швидше всіх груп, чим підняли їх бойовий дух. Після цього з цією ж групою уявили, як одягається протигаз та надали установку, що вони зможуть його одягти ще швидше. Свої сподівання ми підтвердили, група покращила свій результат. Але це дослідження ми провели через місяць, коли пройшов місячний період адаптації.

Підтвердження значення психологічної готовності до дій в екстремальних ситуаціях можна знайти і в статистичних даних. Особливо цікаво розглянути ступінь боєготовності спеціальних підрозділів. Ще одним

показником боєздатності підрозділів спеціального призначення є той факт, що за усі роки чеченської війни у полон не здався ні один боєць внутрішніх військ, який має особливу відзнаку «краповий берет».

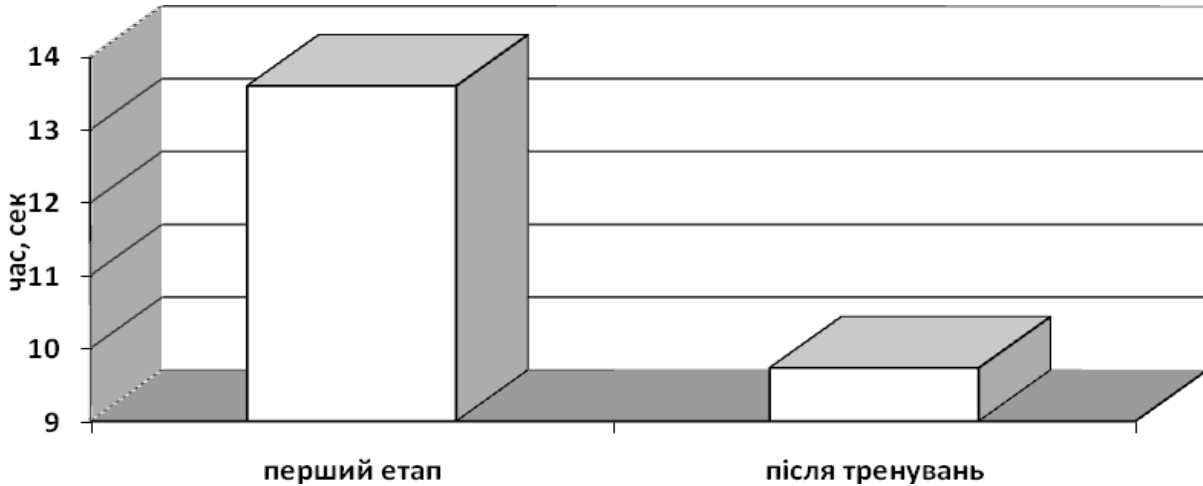

Рисунок 4. Результати нормативів першої групи перший та другий раз.

Отже, в результаті нашого дослідження ми прийшли до таких висновків:

Психологічна готовність є найбільш суттєвою складовою, яка підвищує боєздатність працівників міліції, особливо при діях у екстремальних ситуаціях. Великий спектр цих чинників потребує подальших досліджень. Дослідження психологічних чинників, які впливають на боєготовність правоохоронців, необхідно продовжувати. Особливий інтерес викликають експериментальні дослідження не з молодими бійцями, а з досвідченими працівниками міліції, особливо підрозділів спеціального призначення.

Література

1. Закон України «Про міліцію»
2. Наказ МВС України № 759 від 21.10.2009р «Про стан професійної підготовки та безпеки особового складу ОВС України та заходи щодо їх вдосконалення».